

2011. – 551 с.

3. Ветошкин А.Г. Безопасность жизнедеятельности: Оценка производственной безопасности: учеб. пособие / А.Г. Ветошкин, Г.П. Разживина. – Пенза : Изд-во Пензен. гос. архитектур.-строит. академии, 2002. – 172 с.

4. Габович Р.Д. Гигиена [3-е изд. перераб. и доп.] / Р.Д. Габович, С.С. Познански Г.Х. Шахбазян ; под ред. Шахбазяна Г.Х. – К. : Высш. шк., 1984. – 320 с.

5. Богомаз-Назарова С.М. Охорона праці в галузі. Курс лекцій: навч. посіб. / С.М. Богомаз-Назарова, А.І. Ткачук, С.О. Кононенко. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2012. – 144 с.

6. Охорона праці: навч. посіб. / за ред. Бедрія Я.І. – К. : ЦУЛ, 2002. – 322 с.

7. Ізюта П.О. Поняття належних та безпечних умов праці / П.О. Ізюта // Форум права. – 2007. – № 2. – С. 70 – 74 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2007-2/07ipobup.pdf>

8. Теліпка В.Е. Трудове право України: навч. посіб. / В.Е. Теліпка, О.Г. Дутова ; за заг. ред. Теліпка В.Е. – К. : Центр учб. літ., 2009. – 456 с.

УДК 342.21

Рибницький Г. В., Директор з правових питань та розвитку ТОВ «Промгазінжіринг»

Спеціальне адміністративне управління підприємницькою діяльністю щодо дотримання санітарних, епідемічних стандартів та правил екологічної безпеки

Статтю присвячено питанню здійснення повноважними органами влади України спеціального адміністративного управління підприємницькою діяльністю з приводу дотримання суб'єктами підприємницької діяльності санітарних та епідемічних стандартів, а також правил екологічної безпеки. Проаналізовано та класифіковано сукупність повноважень Санітарно-епідеміологічної служби України та Державної екологічної інспекції України. Також наведено актуальні фактичні данні здійснення таких повноважень.

Ключові слова: адміністративне управління, екологічна безпека, епідемічні стандарти, підприємець, підприємницька діяльність, підприємництво, санітарні стандарти.

Статью посвящено вопросу осуществления уполномоченными органами власти Украины специального административного управления предпринимательской деятельностью по поводу соблюдения субъектами предпринимательской деятельности санитарных и эпидемических стандартов, а также правил экологической безопасности. Проанализировано и классифицировано совокупность полномочий Санитарно-эпидемиологической службы Украины и Государственной экологической инспекции Украины. Также приведено актуальные фактические данные осуществления таких полномочий.

Ключевые слова: административное управление, экологическая безопасность, эпидемические стандарты, предприниматель, предпринимательская деятельность, предпринимательство, санитарные стандарты.

The article focuses on the implementation of the authorized bodies of power of Ukraine Special Administrative business management of compliance by business entities of sanitary and epidemiological standards and rules of environmental safety. Analyzed and classified set of powers Sanitary and Epidemiological Service of Ukraine and the State Ecological Inspectorate of Ukraine. Also, given current evidence exercise of such authority.

Keywords: administration, environmental security, epidemic standards, entrepreneur, entrepreneurial activity, entrepreneurship, health standards.

Актуальність обраної теми очевидна, по-перше, з огляду на те, що в рамках вітчизняної доктрини адміністративного права відсутні комплексні дослідження з означеного питання, що є неприпустимим, зважаючи на наукову і практичну цінність таких знань, зокрема, для застосування їх в процесі забезпечення санітарно-епідеміологічної та екологічної безпеки України. По-друге, наша держава нещодавно підписала і ратифікувала Угоду про асоціацію з ЄС, в результаті чого має більш поглиблено адаптувати національне законодавство про підприємництво з аналогічними нормами Євросоюзу. При цьому, слід звернути увагу на те, що в процесі здійснення такої адаптації, вдосконалення повноважень Санітарно-епідеміологічної служби України та Державної екологічної інспекції України щодо здійснення спеціального адміністративного управління підприємницькою діяльністю з приводу дотримання санітарних, епідемічних стандартів та правил екологічної безпеки не повинно відбуватись автоматично чи технічно, а зважаючи на значущість таких повноважень цього нещодавно створеного органу державної влади.

Стан дослідження. Адміністративне управління підприємницькою діяльністю щодо дотримання санітарних, епідемічних стандартів та правил екологічної безпеки досліджували такі вчені як: С.А. Бабаєв, М.М. Бринчук, В.П. Грузінов, І.В. Єршова, О.С. Колбасов, О.В. Кушнір, В.В. Петров, В.В. Рум'янцева, Н.А. Саніахметова, В.М. Селіванов, Ю.С. Шемшученко, А.Н. Яринич та інші.

Метою дослідження є аналіз повноважень органів влади, що компетентні виконувати спеціальне адміністративне управління підприємницькою діяльністю щодо дотримання суб'єктами господарювання санітарних, епідемічних стандартів та правил екологічної безпеки.

Сприятиме досягненню поставленої мети в процесі наукового пошуку звернення до суміжних галузей права, аналіз наукових позицій фахівців з цього питання, а також вивчення положень основних нормативно-правових актів.

Основний зміст. Підприємницька діяльність може прямо впливати на безпеку та благополуччя відповідного населення, особливо, коли в процесі своєї економічної діяльності підприємці здійснюють: транспортування, зберігання та використання (експлуатують) нехарчової продукції; виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення й утилізації отруйних речовин; будівельні, днопоглиблювальні роботи; видобування піску і гравію; прокладення кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду; виробництво, зберігання, транспортування, реалізацію, утилізацію та знищення лікарських засобів; зберігання, транспортування, торгівлю і застосування засобів захисту рослин та застосування пестицидів і агрохімікатів.

Зв'язок безпеки і благополуччя населення із дотриманням суб'єктами господарювання в процесі своєї економічної діяльності санітарних та епідемічних стандартів в регіоні та в державі є безумовним. Саме тому зазначеним питанням займається спеціальний орган державної виконавчої влади – Санітарно-епідеміологічна служба України (далі – Держсанепідслужба України), що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) через Віце-прем'єр-міністра України – Міністра охорони здоров'я України.

Відповідно до п. 3 Положення «Про Державну санітарно-епідеміологічну службу України» [1] основними завданнями Держсанепідслужби України є:

1) адміністративне управління підприємницькою діяльністю шляхом внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення. В рамках цього, Держсанепідслужба України здійснює

узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, а також, шляхом розробки пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, КМУ. Також, Держсанепідслужба України погоджує державні стандарти, державні будівельні норми, технічні регламенти та інші нормативні документи на вироби, продукцію, сировину, технології, інші об'єкти середовища життєдіяльності у частині вимог щодо їх безпеки для здоров'я і життя людини. Так, наприклад, на 2014 рік було заплановано підготувати та забезпечити прийняття проекту постанови КМУ «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 року N 451 «Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними» [2].

Також варто зауважити, що Держсанепідслужба України видає обов'язкові для виконання постанови, накази, розпорядження, висновки, приписи з питань усунення або обмеження шкідливого впливу на стан здоров'я та життя людини факторів середовища життєдіяльності, організовує і контролює їх виконання, а також подає в установленому порядку пропозиції щодо обмеження або заборони в'їзду на територію України експорту, імпорту, транзиту вантажів і товарів з держав або регіонів у зв'язку з неблагополучною епідемічною ситуацією на їх території.

2) адміністративне управління підприємницькою діяльністю шляхом реалізації державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення. В рамках цього, Держсанепідслужба України: (а) здійснює нагляд за дотриманням вимог санітарних норм у стандартах, а також епідеміологічний нагляд за побічною дією імунобіологічних препаратів та їх епідеміологічною ефективністю; (б) здійснює санітарно-епідеміологічний контроль за дотриманням показників вмісту шкідливих для здоров'я людини речовин й інгредієнтів у тютюнових виробах, які реалізуються на території України та моніторингу ефективності вжитих заходів з попередження і зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення; (в) здійснює державний санітарно-епідеміологічний нагляд та контроль за дотриманням ряду вимог (наприклад, вимог санітарного законодавства підприємствами; стандартів і технічних умов при транспортуванні, тощо); (г) проводить експертизу умов виробництва, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення й утилізації отруйних речовин, у тому числі токсичних промислових відходів, продуктів біотехнології та інших біологічних агентів щодо безпеки для здоров'я населення й навколишнього природного середовища у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення; (г) застосовує передбачені законодавством заходи для припинення порушення санітарного законодавства, а також бере участь у проведенні атестації виробництва підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обороту неякісної та небезпечної продукції й в атестації робочих місць на підприємствах незалежно від форм власності; д) видає дозволи, висновки, гігієнічні сертифікати, інші документи дозвільного характеру, передбачені законодавством.

Що стосується питання екологічної безпеки і благополуччя населення, а також діяльності суб'єктів господарювання, то такі тісно пов'язані, тому збалансовані діяльністю спеціального органу виконавчої влади — органами екологічного контролю, а саме: Державною екологічною інспекцією України (далі — Держекоінспекція України), що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів

України та, який входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для забезпечення реалізації державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Відповідно до п. 3 Положення «Про Державну екологічну інспекцію України» [3] основними завданнями Держекоінспекції України є:

1) адміністративне управління підприємницькою діяльністю шляхом здійснення нормотворчої діяльності та, зокрема, внесення Міністрові екології та природних ресурсів України пропозицій щодо формування державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;

2) адміністративне управління підприємницькою діяльністю шляхом реалізації державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів. Так, Держекоінспекція України здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням підприємствами (незалежно від форми власності і господарювання) вимог: (а) законодавства про екологічну та радіаційну безпеку; (б) законодавства про використання та охорону земель; (в) законодавства про охорону і раціональне використання вод та відтворення водних ресурсів; (г) законодавства про охорону атмосферного повітря; (ґ) законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів; (д) законодавства щодо охорони, утримання і використання зелених насаджень, про використання, охорону і відтворення рослинного світу, а також законодавства про збереження об'єктів рослинного та тваринного світу, занесених до Червоної та Зеленої книг України, формування, збереження й використання екологічної мережі; (е) законодавства про охорону, раціональне використання та відтворення тваринного світу; (є) законодавства щодо дотримання правил створення, поповнення, зберігання, використання та державного обліку зоологічних, ботанічних колекцій і торгівлі ними, а також законодавства під час ведення мисливського господарства та полювання; (ж) законодавства про додержання режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду; (з) законодавства про охорону, використання і відтворення риби та інших водних живих ресурсів; (и) законодавства у сфері хімічних джерел струму в частині забезпечення екологічної безпеки виробництва хімічних джерел струму та утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму, ведення обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх на утилізацію; (і) законодавства щодо дотримання вимог реєстрації в судових документах операцій зі шкідливими речовинами та сумішами; (ї) законодавства про поводження з відходами; (й) законодавства щодо наявності дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, дотримання їх умов, а також Конвенції з міжнародної торгівлі вимираючими видами дикої фауни і флори [4] CITES у пунктах пропуску через державний кордон України та в зоні діяльності митниць призначення та відправлення.

Так, в порядку здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням підприємствами (незалежно від форми власності і господарювання) вищезазначених вимог, Держекоінспекція України має право складати протоколи про адміністративні правопорушення та, відповідно, розглядати справи про адміністративні правопорушення, накладати адміністративні стягнення у випадках, передбачених законом, а

також подавати Міністрові екології та природних ресурсів України пропозиції щодо: видачі, зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, в тому числі водних живих ресурсів, а також установлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища. Окрім того, Інспекція надає центральним органам виконавчої влади, їх територіальним органам, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування приписи щодо зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, в тому числі водних живих ресурсів, ліцензій на проведення землевпорядних та землеоціночних робіт, а також щодо встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища.

Висновок. Отже, підводячи підсумок всьому вищевикладеному, вважаємо за доцільне зробити висновок про те, що до органів, що здійснюють спеціальне адміністративне управління підприємницькою діяльністю у галузі безпеки і благополуччя населення, а саме в питаннях дотримання санітарних, епідемічних стандартів та правил екологічної безпеки, відносяться: Санітарно-епідеміологічна служба України, що забезпечує безпеку і благополуччя населення із дотриманням суб'єктами господарювання в процесі своєї економічної діяльності санітарних та епідемічних стандартів в регіоні та в державі; Державна екологічна інспекція України, що займається питаннями екологічної безпеки і благополуччя населення, а також пов'язаною із цим діяльністю суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Державну санітарно-епідеміологічну службу України: Положення, затверджене Указом Президента України від 06.04.2011 року N 400/2011. // Офіц. вісн. Презид. України. – 2011. – N 10. – С. 3.
2. План основних організаційних заходів Державної санітарно-епідеміологічної служби України на 2014 рік. [Електрон. ресурс]: Офіційний веб-сайт Держсанепідслужби України. Режим доступу: http://www.dsesu.gov.ua/download/plany/plan_2014.doc
3. Про Державну екологічну інспекцію України: Положення, затверджене Указом Президента України від 13.04.2011 р. N 454/2011. // Офіц. вісн. Презид. України. – 2011. – N 11. – С. 86.
4. Про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення: Конвенція від 03.03.1973 р. (виправлена 22.06.1979 р.). [Електрон. ресурс]: Офіційний веб-сайт ВРУ. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>